

Oponentský posudek na bakalářskou práci Anetty Paučinové

Mimomanželská plodnost v Česku a na Slovensku

Změny v hodnotové orientaci jednotlivců i celé společnosti v posledních desetiletích se výrazně promítly i do charakteristik reprodukčního chování. Tématem předkládané bakalářské práce je studium plodnosti, resp. nemanželské plodnosti v české a slovenské společnosti nejen z pohledu demografie, ale i v širším kontextu historie a vývoje společnosti.

Práce má rozsah 70 stran a je členěna na teoretickou a analytickou část. Úvodní kapitola podává informaci o struktuře a cílech práce a z nich vyplývajících výzkumných otázek, které jsou zaměřeny nejen na odlišnosti vývoje mimomanželské plodnosti v Česku a na Slovensku a na charakteristiky žen, které své děti rodí jako neprovdané, ale i na porovnání vývoje manželské a mimomanželské plodnosti ve sledovaných zemích.

V dalších dvou kapitolách se autorka zamýšlí nad změnami v pojetí rodiny a manželství v minulosti obecně a uvádí rozdíly v historickém vývoji Česka a Slovenska v kontextu demografického vývoje se zaměřením na mimomanželskou plodnost. Analýza vývoje plodnosti v Česku a na Slovensku, uvedená ve čtvrté kapitole, zahrnuje období od počátků demografické revoluce do 90. let 20. století a je zaměřena nejen na obecné charakteristiky plodnosti, ale detailněji je věnována rozdílu v manželské a mimomanželské plodnosti a též diferenční plodnosti a předmanželským koncepcím. Teoretickou část uzavírá pátá kapitola, která vychází z teorie druhého demografického přechodu a je zaměřena na analýzu mimomanželské plodnosti v širším kontextu rodiny a manželství od roku 1990 do současnosti. Uvedeny jsou i současné teoretické přístupy k dané problematice.

Přechod mezi teoretickou a analytickou částí práce představuje kapitola šestá, která poskytuje přehlednou informaci o zdrojích dat a metodice (včetně konkrétních vzorců), použitých v následující analytické části. Práce vychází především z dat sčítání lidu v letech 1921 – 2020. Sedmá kapitola je zaměřena na analýzu mimomanželské plodnosti ve srovnání s manželskou plodností v kontextu celkového vývoje plodnosti v letech 1921 – 2020 v Česku a na Slovensku (dle dostupných zdrojů). Výsledky analýzy jsou vhodně komentovány v textu a prezentovány přehlednými grafy a kartogramy. Diferenční mimomanželská plodnost je předmětem zkoumání osmé kapitoly. V závěru autorka konfrontuje a diskutuje výzkumné otázky položené v úvodu práce s dosaženými výsledky demografické analýzy, v úvahu bere i teoretické poznatky.

Práci považuji za velmi zdařilou, autorce se podařilo analyzovat studovanou problematiku nejen z pohledu demografie, ale i v širším historickém a společenském kontextu. V závěru jsou uvedeny další možné pohledy na toto zajímavé téma (např. sociologická perspektiva mimomanželské plodnosti, svobodná mateřství). Bylo by jistě vhodné, kdyby se autorka i nadále této části demografického studia věnovala. Práce má všechny požadované náležitosti, oceňuji přehlednost a čtivost textu.

Předkládaná práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci a doporučuji ji přijmout k obhajobě.